

REFERAT

Temei nr. 4870 / 1994

PREA FERICIREA VOASTRA,

PREA SFINTIT SI INDREPTATOR SINOD,

(permisă)
 Comisia Bisericii Ortodoxe Române pentru relațiile cu Bisericile Ortodoxe Orientale, având menirea să analizeze documentele elaborate până acum la intrunirile dintre ortodocșii răsăriteni și cei orientali și, în special, la ultima intrunire a Comisiei Mixte de dialog dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale (Chambassy, 1-6 noiembrie 1993) și să facă eventuale propuneri, care să fie discutate într-o ședință plenară a Sfântului Sinod, Vă aduce la cunoștință, cu adâncă smerenie, următoarele:

Luăm act cu îndreptățită bucurie de acordul dogmatic realizat între cele două familii de Biserici Ortodoxe și, în ceea ce ne privește, ne dăm total asentimentul pentru toate hotărârile luate la ultima intrunire a Comisiei Mixte de dialog dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale.

Ne dăm seama că punctul cel mai important a fost și este recunoașterea de către cele două Biserici a existenței unei hristologii comune și a fost ea formulată la primele 3 sinode ecumenice și în duhul celorlalte 4 sinode ecumenice.

Considerăm necesar ca, la venirea în România a celor doi co-președinți ai Subcomitetului Mixt de continuare a dialogului să se prezinte acceptul în scris al Bisericii Ortodoxe Române, în ceea ce privește hotărârile luate la Chambassy.

Propunem ca celelalte probleme nerezolvate încă, precum: ridicarea reciprocă a anatemelor, intrarea în comunica euharistică, recunoașterea, de către Bisericile Ortodoxe Orientale, a Sinoadelor IV, V, VI și VII ca ecumenice, să fie rezolvate în timp, cu înțelepciune și deosebită răbdare creștinească.

În ceea ce privește modalitatea de slujire împreună trebuie să recunoaștem faptul că structura liturgică a celor două familii de Biserici este foarte diferită una de cealaltă, însă, cu îngredere, ne mărturisim speranța că obstacolele nu sunt de nedepășit. Nădăjduim că înțelepciunea și răbdarea ne vor călăuzi reciproc și în rezolvarea acestei probleme dificile care încă mai există. În continuare, pentru un timp încă nedeterminat, propunem ca fiecare familie de Biserici să folosească liturghia sa care poate fi îmbunătățită prin inspirație din liturghia celeilalte Biserici. Acest lucru să se realizeze însă cu multă acrivie și cu asentimentul

H

celeilalte părți, ținându-se seama și de condițiile locale și specificul fiecărei Biserici.

Subliniem, de asemenea, că efortul continuu de a cunoaște spiritualitatea celeilalte Biserici, contextul social și politic în care aceasta își indeplinește misiunea înseamnă un bogat ~~căstig~~ pentru marele tezaur liturgic spiritual și practic al celor două familii de Biserici.

In vederea soluționării problemelor complexe de ordin practic - liturgic, sugerăm ca P.C. Pr. Prof. Nicolae Necula de la Catedra de Liturgică a Facultății de Teologie din București să facă parte, ca specialist, din Subcomitetul Mixt liturgic care urmează să examineze, în amănunt, implicațiile liturgice care ar rezulta prin restaurarea comuniunii între cele două familii de Biserici și să propună, documentat, forme appropriate de concelebrare.

Având în vedere problemele legate de cinstirea unor sfinti anatematizați la vremea respectivă de una din cele două Biserici, să se rămână, așa cum se găsește subliniat documentar în acordul comun, într-o primă fază, doar la cinstirea locală.

Propunem, de asemenea, că toate anatematismele și pasajele incriminatoare la adresa Bisericilor Ortodoxe Orientale și a unor sfinti cinstiți de acestea să fie scoase din cărțile de cult ale Bisericii noastre.

P R E S E D I N T E

+ Nestor
+ NESTOR VORNICESCU

Mitropolitul Olteniei

MEMBRII COMISIEI

+ Vasile

Arhiepiscop de Târgoviște

+ Teofan Sinaitul
+ Teofan Sinaitul

Vicar Patriarhal

+ Irineu Slătineanul

Episcop vicar al Episcopiei Râmnicului

+ Drăguș,
Pr. Prof. Stefan Alexe

Pr. Prof. Gheorghe Drăgulin

Pr. Michael Tiță *Pr. Michael Tiță*

Pr. Ionel Durlea *Pr. Ionel Durlea*

(3)

COMISIA PENTRU DOCTRINA, VIATA RELIGIOASA SI PENTRU MANASTIRI

Temei nr. 7582/1994 - Referatul Sectorului pentru Relații Externe
 Bisericești în legătură cu concluziile dialogului teologic dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale, sub aspect dogmatic, canonic, cultic și al vieții religioase.

PREA FERICITE PARINTE PRESEDINTE,
 PREA SFINTIT SINOD,

In cadrul relațiilor Bisericii Ortodoxe Râsăritene cu Bisericile Ortodoxe Orientale, un loc central îl ocupă dialogul teologic dintre cele două familii de Biserici, dialog inițiat încă din anul 1964.

Până în anul 1985, când a avut loc prima întâlnire oficială a Comisiei Mixte de Dialog Teologic, s-au desfășurat patru Conferințe teologice neoficiale cu participarea unor teologi de marcă din cadrul celor două familii de Biserici: la Aarhus (1964), la Bristol (1967), la Geneva (1970) și la Addis-Abeba (1971).

Intre 10-15 dec. 1985 a vut loc la Centrul ecumenic de la Chambesy, Geneva, prima intrunire a Comisiei Mixte de dialog teologic. La această intrunire, pe baza referatelor, au fost fixate tematica și metodologia de perspectivă în vederea desfășurării lucrărilor Comisiei.

Tema acestei intruniri a fost: "Către o singură hristologie comună". Această temă s-a concentrat asupra următoarele aspecte:

1. - Problema definiției dogmatice a Sinodului IV Ecumenic, în strânsă unire și cu hotărârile hristologice ale celorlalte Sinoade Ecumenice;
2. - Problema primirii Sincadelor IV, V, VI și VII drept ecumenice;
3. - Problema ridicării reciproce a anatemelor;
4. - Redactarea unui studiu paralel de analizare a problemelor pastorale comune existente.

Unele inadvertențe în metodologia desfășurării lucrărilor au făcut să nu se ajungă însă la rezultatul scontat.

A doua intrunire a Comisiei Mixte de dialog teologic s-a desfășurat între 20-24 iunie 1989, la Mănăstirea Anba Bishoy, în Egipt.

Cu acel prilej, a fost redactată Prima Declarație Comună în care Comisia Mixtă de dialog teologic a exprimat învățătura ortodoxă cu privire la unirea ipostatică a celor două firii în Hristos, cu insușirile și

4

lucrările lor specifice. Tot în acest document se afirmă acordul deținut cu privire la învățatura ~~despre unirea ierarhică~~ a celor două Sfiriș cuprinsă în Definiția Sinodului V Ecumenic (553) și în terminologia ~~teologică~~ ~~aceeași~~. În ce privește Definiția Sinodului VI Ecumenic (680), ~~despre cele două voințe și cele două lucrări ale Logosului intrupat~~

— Tot acum Comisia Mixtă de dialog teologic a hotărât înființarea unei Subcomisii Mixte pentru probleme pastorale.

— Această Subcomisie, întrunită la Mănăstirea Abba Bishoy (31 ian - 4 febr. 1990), a redactat un amplu Raport cu propuneri concrete pentru lucrarea comună a celor două Biserici în relațiile lor inter-bisericești și în slujirea omului contemporan. Raportul a fost prezentat la cea de a treia Conferință a Comisiei Mixte de dialog teologic și a fost alăturat textului teologic al Declarației finale.

— A treia întrunire a comisiei mixte de Dialog teologic s-a desfășurat între 23-28 oct 1990, la Chambesy, Geneva.

La această întrunire a fost alcătuită A Doua Declarație comună a celor două ~~familii~~ de Biserici. În introducerea Declarației, a fost reafirmat acordul realizat prin prima Declarație Comună (paragr. 1-7). În continuare, a fost acceptată ortodoxia Definițiilor celor patru Sinoade Ecumenice ținute după Sinodul III Ecumenic, împreună cu interpretarea ortodoxă a acestora (parag. 8), căzându-se de acord că este necesară și posibilă ridicare reciprocă a anatemelor pronunțate de amândouă părțile, cu condiția să nu fi fost pronunțate din cauza unei eretizii (parag. 10) etc.

In ce privește recunoașterea ecumenicității Sinoadelor IV, V, VI și VII, se consideră că aceasta nu ar fi decât una formală, deoarece ortodoxia definițiilor lor a fost primită în unanimitate. Pentru ca această recunoaștere să se facă în întregime, fără rezerve, trebuie rezolvată problema anatemelor și condamnărilor practicilor Bisericilor Ortodoxe Orientale elaborate de aceste sinoade.

— A patra întrunire a Comisiei mixte de Dialog teologic a avut loc între 1-6 noiembrie 1993, la Chambesy, Geneva.

Problemele la care a încercat să răspundă Comisia, cu prilejul acestei întruniri, au fost:

- Care este autoritatea bisericească competentă, de fiecare parte, pentru ridicare anatemelor și care sunt premizele pentru restabilirea comuniunii bisericești?
- Ridicarea căror anateme, ale căror Sinoade și persoane este posibilă potrivit cu propunerea par. 10 al celei de a Doua Declarații comune?
- Care este procedura canonica de folosit de către amândouă părțile

pentru ridicarea anatemelor și restabilirea comuniunii bisericești?

- Cum înțelegem și cum aplicăm restabilirea comuniunii bisericești în viața Bisericii noastre?

- Care sunt consecințele canonice și liturgice ale comuniunii depline?

In Comunicatul elaborat la această intrunire, se evidențiază faptul că există posibilitatea ridicării anatemelor, prin intermediul exprimărilor simultane ale conștiinței sinodale a Bisericii Ortodoxe, și aceasta deoarece anatemele au fost pronunțate, evident, nu pentru erzie, ci pentru neprimitrea Sinodului IV Ecumenic. Astfel că, ridicarea anatemelor se poate face prin procedura tradițională folosită pentru ridicarea lor, atât de o parte, cât și de celalaltă.

Cât privește consecințele canonice și liturgice ale restabilirii comuniunii bisericești, Comisia Mixtă de Dialog teologic a considerat normal ca problemele de jurisdicție să fie lăsate spre rezolvare "autorităților respective ale Bisericiilor locale, pe baza principiilor comune canonice și sinodale", iar problemele liturgice să fie trimise spre studiu unei Subcomisii liturgice, formată din specialiști, ca să propună forme apropriate de coliturghisire. ✓

S-a hotărât, de asemenea, că este necesară o vizită a Copreședinților Comisiei Mixte de Dialog teologic "la întâistătătorii Bisericiilor, pentru informarea deplină a acestora asupra rezultatelor dialogului și a discutării modalității practice de realizare a comuniunii".

Ca urmare a acestei ultime hotărâri, în ziua de 25 octombrie a.c., la Reședința Patriarhală din București, a avut loc vizita celor doi Copreședinți ai Comisiei Mixte de Dialog teologic. Cu această ocazie a fost redactat următorul Comunicat:

"Comisia Permanentă a Bisericii Ortodoxe Române pentru relații bisericești și dialog teologic cu Bisericile Ortodoxe Orientale s-a întrunit în ziua de 25 octombrie 1994, ca urmare a hotărârii Sfântului Sinod nr. 8628/1994, cu prilejul vizitei copreședinților Comisiei Mixte de dialog, care au oferit explicații și relații suplimentare asupra modalității practice de realizare a comuniunii depline între cele două familii de Biserici.

Intâlnirea cu cei doi copreședinți - I.P.S. Mitropolit DAMASKINOS al Elveției și I.P.S. Mitropolit BISHOY de Damiette - a avut loc la Reședința Patriarhală din București, sub președinția Prea Fericitului Părinte TEOCTIST, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

La această intrunire au participat: I.P.S. Mitropolit ANTONIE al

Ardealului. I.P.S. Arhiepiscop VASILE al Târgoviștei, P.S. Episcop TIMOTEI al Aradului, P.S. Episcop TEOFAN SINAITUL, Vicar patriarhal, P.C. Pr. Prof. Dr. STEFAN ALEXE, P.C. Pr. Prof. Dr. NICOLAE NECULA, P.C. Pr. Lector Dr. CONSTANTIN COMAN, P.C. Pr. MICHAEL TITA, Consilier patriarhal, P.C. Pr. IONEL DURLEA, Inspector bisericesc și Dl. Asist. MIHAI BRANZEA.

In cuvântul de deschidere al întrunirii, prea Fericitul Părinte Patriarh TEOCTIST a subliniat importanța unei asemenea întruniri pentru viitorul dialogului cu Bisericile Ortodoxe Orientale, propunând să se analizeze modalitățile concrete pentru realizarea comuniunii depline cu aceste Biserici.

In urma discuțiilor purtate și a punctelor de vedere exprimate de participanții la întrunire, s-a ajuns la următoarele concluzii:

1. In legătură cu problema coliturghisirii, s-a căzut de acord că aceasta trebuie pregătită de un Subcomitet liturgic, din care s-a propus că facă parte și P.C. Pr. Prof. Dr. NICOLAE NECULA, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București. Din sugestiile prezentate de vorbitori, s-a căzut de acord că pentru coliturghisire nu este nevoie de alcătuirea unei noi Liturghii, care să fie comună celor două familii de Biserici, dată fiind posibilitatea existenței, în continuare, a riturilor liturgice diferite, ca și faptul că Liturghiile acestor Biserici au, în general, aceeași structură, care nu afectează adevărul de credință, în ciuda deosebirilor de text, cantică liturgică și limbă.

2. Referitor la problema anatemelor, întâlnite în cărțile de cult, la slujba hirotonirii arhiereului, s-a sugerat ca acele paragrafe care privesc pe Părinții Bisericilor Ortodoxe Orientale să fie trecute sub tacere la oficierea slujbelor respective și înălăturată în timp, în edițiile următoare.

3. S-a propus reconsiderarea și restructurarea, în funcție de rezultatele dialogului, a capitolelor din Istoria Bisericească Universală și din Tratatele de Patrologie, referitoare la Bisericile Ortodoxe Orientale.

4. Totodată, s-a propus informarea preoțimii, în cadrul conferințelor protopopești, asupra stadiului dialogului dintre cele două familii de Biserici, ca și prăgătirea credincioșilor în vederea receptării hotărârilor dialogului.

In încheierea discuțiilor, s-a exprimat satisfacția pentru bunul mers al lucrărilor dialogului dintre cele două familii de Biserici și speranța că aceste sugestii vor contribui la restaurarea deplinei comuniunii între cele două familii de Biserici Ortodoxe".

7

Dosarul cuprinzând concluziile Dialogului teologic dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale se supune Sfântului Sinod, spre studiere și hotărâre.

SECRETARUL SFÂNTULUI SINOD

E P I S C O P

+ Teofan Sinaitul
+ TEOFAN SINAITUL

VICAR PATRIARHAL

SECTORUL PENTRU RELAȚII EXTERNE BISERICEȘTI

THE DEPARTMENT FOR FOREIGN RELATIONS + LE DEPARTEMENT DES RELATIONS EXTERIEURES + KIRCHLICHES AUSSENAMT

Către,

Temei nr. 34/1995

*Toți ierarhi Sfântului Sinod al BOR**(HALT) PREA SFINTIA VOASTRA,*

Cu frătească dragoste, Vă aducem la cunoștință că, în cadrul ședințe sale din 8 - 9 decembrie 1994, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a fost informat despre stadiul Dialogului teologic dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale, precum și despre concluziile pozitive, incurajatoare ce au rezultat la încheierea discuțiilor asupra învățăturii hristologice mărturisită de către fiecare dintre cele două familii de Biserici Ortodoxe.

Având în vedere, atât importanța ajungerii la acordul doctrinar, cât și necesitatea soluționării și a celorlalte aspecte de ordin liturgic și pastoral, ce decurg din realizarea acestui acord,

In urma discuțiilor și la propunerea Comisiei învățământului, pentru pregătirea personalului bisericesc, Sfântul Sinod hotărăște:

- ia act și aprobă concluziile dialogului dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale, aşa cum au rezultat ele în urma discuțiilor avute la Reședința Patriarhală din București de către membrii Comisiei B.O.R. pentru Dialog teologic cu Bisericile Ortodoxe Orientale cu cei doi Co-Presedinti ai Comisiei Mixte de Dialog;
- să se ia în considerație, pe de o parte, contextul special în care au fost pronunțate anatemele, context caracterizat ca unul al dezbinării, al lipsei de acord în formularea învățăturii de credință și al lipsei de iubire frătească, iar, pe de altă parte, actualul context în care se pune în discuție ridicarea anatemelor, caracterizat ca fiind unul de împăcare, de iertare reciprocă și de mărturisire comună a aceluiași conținut al credințelor comune,

- CII
- să se consideră că autoritatea canonica echivalentă cu cea a Sinodului Ecumenic de la Calcedon poate fi astăzi considerată ca reprezentativă de consensul Bisericiilor organizate în Sfintele Sinode locale (naționale, autocefale și autonome), atât din familia ortodoxă răsăriteană, cât și din familia ortodoxă orientală și, în acest sens, să fie studiată posibilitatea ridicării, în mod practic, a anatemelor, prin consensul Sfintelor Sinode locale exprimat pe bază de semnături, pe un text comun de acord și apoi, în mod solemn, printr-o ~~celiturgisire și împărășire comună~~ a unor delegați ai acestor Biserici, întruniti într-o conferință ortodoxă mixtă;

 - să se studieze de către profesorii de la catedrele de Istoria Bisericii Universale și de Patrologie ale Facultăților de Teologie din cadrul Patriarhiei Române, rezultatele Dialogului teologic dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale, în vederea revizuirii capitolelor ce privesc familia de Biserici Ortodoxe Orientale;

 - să se prezinte, în cadrul conferințelor preoțești, rezultatele Dialogului dintre cele două familii de Biserici Ortodoxe, pentru informarea slujitorilor altarelor și ~~formarea unei opinii favorabile~~, în cadrul Bisericii noastre, față de aceste rezultate;

 - să se comunice la Secretariatul de la Geneva al Comisiei mixte de dialog teologic internațional dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale poziția Bisericii Ortodoxe Române privitor la rezultatele dialogului dintre cele două familii de Biserici.

Aducându-Vă la cunoștință prezenta hotărâre sinodală, Vă rugăm să întreprindeți cele de cuviință pentru informarea slujitorilor Bisericii noastre și, prin ei, a tuturor credincioșilor ortodocși români, despre

10

rezultatele acestui dialog teologic, în vederea formării unei opinii favorabile a clerului și credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române față de concluziile dialogului.

Cu frătească dragoste, întru Hristos Domnul nostru,

+ T E O C T I S T
† Peselie

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

SECRETARUL SFÂNTULUI SINOD,

Teofan Sinaia

+ TEOFAN SINAITUL

Vicar patriarhal

COMISIA MIXTA PENTRU DIALOGUL DIN TRE BISERICA ORTODOXA

SI BISERICILE ORTODOXE ORIENTALE

Centrul Ortodox al Patriarhiei Ecumenice

Geneva, 1-6 noiembrie 1993

RAPORTUL COMITETULUI INTERORTODOX

RIDICAREA ANATEMELOR SI RESTABILIREA COMUNIUNII

Comitetul Interortodox pentru Dialogul cu Bisericile Ortodoxe Orientale s-a întrunit între 1-4 noiembrie 1993 la Centrul Ortodox al Patriarhiei Ecumenice din Chambassy sub președinția I.P.S. Mitropolit Damaskinos al Elveției, unde a lucrat în sesiuni plenare ascultând și discutând referatele prezentate pe o anumită temă. Acestea au fost următoarele:

a) Care este autoritatea eclesiastică competentă pentru fiecare parte în ce privește ridicarea anatemelor și care sunt premizele de restabilire a comuniunii ecclaziale? (Referat prezentat de Prof. Vlassios Phidas)

b) Anatemele căror sinoade și persoane pot fi ridicate în conformitate cu propunerea paragrafului 10 a celei de a doua Declarații Comune? (Referat prezentat de profesorii Pr. John Romanides și George Martzilos).

c) Care este procedura fiecărei părți în privința ridicării anatemei și restabilirea comuniunii ecclaziale? (Referate prezentate de I.P.S. Mitropolit Meletios de Nikopolis și Pr. Prof. Georges Dion. Dragas).

d) Cum am putea înțelege și aplica în practică restabilirea comuniunii ecclaziale în viața Bisericii noastre? (Referat prezentat de I.P.S. Mitropolit Georges al Muntelui Liban).

e) Care sunt consecințele canonice și liturgice ale comuniunii depline? (Referat prezentat de I.P.S. Mitropolit Damaskinos al Elveției)

Cele mai interesante concluzii extrase din conținutul lucrărilor și discuțiilor purtate în sesiunile plenare ale comitetului interortodox au fost următoarele:

✓ 1. Biserica poate ridica anatemele pronunțate de Sinoadele Ecumenice dacă și când se afiră că persoana anatemizată nu este eretică. Anatele Sinoadelor Ecumenice se ridică din dorința de a sluji unitatea Bisericii în credința cea dreaptă în dragoste și lumina acțiunii neintrerupte a conștiinței sinodale a Bisericii prin instrumentele sale canonice.

2. În ce privește cazul ridicării anatemelor Sinoadelor Ecumenice, există precedentul adoptării următorului act ecclazial: ridicarea anatemelor celui de al III-lea Sinod Ecumenic pronunțate nominal împotriva lui Ioan al

Antiohiei și a Episcopilor care l-au urmat, realizată prin acord dogmatic între St. Kiril și Ioan al Antiohiei și acceptându-se afirmațiile celor de la III-lea Sinod Ecumenic fără a se mai convoca unul nou.

3. Anatemele Sinoadelor Ecumenice supuse eventual reconsiderării, pot fi ridicate prin decizia panortodoxă unanimă exprimată prin formele canonice confirmate deja de operare a sistemului sinodal, adică, printr-o adunare sinodală panortodoxă sau de către Patriarhia Ecumenică cu consimțământul comun al Sfintelor Sinoade ale Bisericilor Ortodoxe locale.

4. Mai precis, pot fi ridicate anatemele Sinoadelor Ecumenice IV, VI și VII pronunțate împotriva lui Diocoros și Severos, precum și cele ale Sinoadelor Permanente și Locale, ale Patriarhilor ortodocși pronunțate împotriva persoanelor susnumite și a celor care exprimau aceleași opinii, cum ar fi de exemplu Timothy Aeluros, Peter Mongos, Peter Gnapheus, Philoxenos de Hierapolis, Petru de Apameia, Iakovos Baraddaeos și cei care i-au susținut, deoarece, deși aceste persoane au respins cel de al IV-lea Sinod Ecumenic, datorită informării eronate în legătură cu interpretarea acestuia și a unei pretinse respingeri a terminologiei hristologice a lui Kiril, ei au condamnat erezia monofizitismului și au adoptat hristologia ortodoxă kirilică.

5. Ridicarea anatemelor menționate mai sus trebuie să se facă în același timp cu ridicarea anatemelor pronunțate de Bisericile Vechi Ortodoxe Orientale împotriva celui de al IV-lea Sinod Ecumenic, a patriarhilor ortodocși Flavian, Anatolios, Gennadios, Juvenalios, Leo al Romei și a Impăraților Marcian și Pulcheria, precum și împotriva celor aflați în comuniune cu ei.

6. Ridicarea mutuală a anatemelor pronunțate de ambele părți, îndepărtează, în plus, orice obstacol din calea restabilirii comuniunii ecclaziale, implicând și acceptarea și co-enumerarea celor șapte Sinoade Ecumenice ca ortodoxe.

7. Restabilirea comuniunii ecclaziale trebuie să se facă printr-un Act comun adoptat de ambele autorități bisericești, indiferent de forma acestuia (Diptice, coliturghisire a Patriarhilor și Intâistătătorilor Bisericilor, Sinod patriarhal sau și episcopal etc). Acest Act trebuie să cuprindă cel puțin două elemente fundamentale: a) scrisorile irenice dintre Intâistătătorii Bisericilor celor două părți; b) o lectură solemnă a Actului prin care se anunță restabilirea comuniunii și noua formă a Dipticelor celor două Biserici în toate episcopiile.

8. Atât scrisorile irenice cât și Actul menționat trebuie să declare:

a) că vechile Biserici Ortodoxe Orientale nu consideră că ortodocșii ar

~~fi nestorieni sau că ar promova nestorianismul~~ ci, dimpotrivă, ii consideră ortodocși în toate privințele; că faptul de a fi respins Sinodul de la Chalcedon și de a fi intrerupt comuniunea eccluzială cu Biserica Ortodoxă s-a datorat ~~neintelegerii~~ care a avut ca rezultat devierea acestui ~~Sinod~~ și ~~ideile nestoriene și că, în urma acestei constatări, Sinodul de la Chalcedon este recunoscut acum ca fiind ecumenic și ortodox~~ și de a fi formulat creștină corect și ortodox, Sinoadele Ecumenice V, VI și VII fiind confirmate ca ortodoxe, asemenea tradiției patristice ortodoxe rezultate de aici;

b) că ~~Biserica Ortodoxă nu consideră vechile Biserici Orientale~~ a fi monofizite sau că ar propaga monofizitismul ci, dimpotrivă, le acceptă ca ortodoxe în toate privințele; că ea acceptă faptul că desprinderea lor din tulipa Bisericii Ortodoxe s-a datorat ~~excesului de zel~~, pentru apărarea și păstrarea credinței ortodoxe; că diviziunea s-a produs astfel, datorită unei evaluări eronate a Horos-ului Sinodului IV. La fel, Biserica Ortodoxă trebuie să declare că privește în aceeași lumină și persoanele conducătorilor vechilor Biserici Ortodoxe Orientale care au urmat tot astfel înțelegându-le activitatea și învățăturile;

c) că Biserica Ortodoxă declară ~~ridicarea anatemelor~~ pronunțate și sanctionate sinodal împotriva persoanelor patrirașilor Dioscoros, Timotheus, Petros, Severos, Theodosios și a oricărora altor persoane anatemizate nominal, precum și a anatemei generale pronunțată împotriva tuturor celor care l-au urmat pe Dioscoros și pe alții membri, vii sau morți, ai Bisericilor Ortodoxe Orientale;

d) la fel, Întâistătătorii vechilor Biserici Ortodoxe Orientale declară că ridică anatemele - fie sinodal, fie separat de către fiecare Patriarh - pronunțate împotriva Sinoadelor Ecumenice IV și VI, a persoanelor lui Leon al Romei, a lui Flavian, Anatolios și Gennadios, Patriarhi ai Constantinopolelui, a Impăraților Marcianos și Pulcheria, precum și cele împotriva întregii Biserici Ortodoxe pronunțate indiferent în ce fel.

9. Restabilirea comuniunii eccluziale implică, evident, obligația comună de a se conforma ordinii canonice privind ~~organizarea administrației bisericești~~ care, implică în plus, prin apartenență precisă, ~~absența existenței unor ierarhii paralele în același district bisericesc~~. Avându-se în vedere iconomia eccluzială și existența condițiilor naționale, lingvistice și pastorale, este, totuși, posibil, ca ierarhiile locale să aplique soluții aprobată reciproc și cunoscute în îndelungata tradiție eccluzastă.

10. Actul de mai sus implică ~~respectarea mutuală a formelor liturgice și obiceiurilor celor două familiilor bisericești~~. Ar fi căt se poate de

potrivit să se stabilească o formă liturgică comună pentru coliturghisire, aceasta putând fi elaborată de un comitet mixt alcătuit din specialiști în liturgică. Acest comitet ar putea prezenta, de asemenea, propuneri specifice în ce privește problemele liturgice mai sensibile. Diversitatea ritualurilor liturgice nu implică dreptul de dezvoltare a ierarhiilor paralele conforme acestor ritualuri. Sărbătorirea comunelor sfintă ai celor două familii bisericești ar putea căpăta, de asemenea, un caracter panortodox.

Răspunsul Comitetului Ortodox Oriental

la

Raportul Comitetului Interortodox

privind ridicarea anatemelor și restabilirea comuniunii

(Intrunirea Comisiei Mixte de Dialog Teologic)

Chambesy, 1-6 noiembrie 1993

1. Regretăm că trebuie să ne exprimăm profunda nemulțumire cu privire la raportul prezentat de Comitetul Interortodox asupra ridicării anatemelor și restabilirea comuniunii. Limbajul raportului nu pare să corespundă adevărului înțelegerei mutuale și spiritului de concordie la care am ajuns la intrunirea mixtă de la Chambesy, în 1990.

Considerăm că limbajul, care a constituit, de asemenea izvorul diviziunii noastre originale, ar putea fi într-adevăr folosit pentru transmiterea rezultatelor pozitive ale acordurilor mutuale în cadrul Bisericilor noastre locale și ridicarea problemei referitoare la dificultățile rămase.

Considerăm că este inutil să ne întoarcem la problemele complexe ale trecutului pe care considerăm că le-am rezolvat printr-o muncă deosebită și cu ajutorul lui Dumnezeu. Bisericile noastre ne-au autorizat să continuăm dialogul și să construim unitatea dintre cele două familii ale noastre numai pe baza acordurilor precedente.

2. Acordul la care am ajuns la Chambesy în 1990 cu privire la sinoadele ecumenice nu implică acceptarea celor patru sinoade ulterioare ca ecumenice. Astfel încât propunerea din raport (punctul 6 de exemplu) crează un obstacol major în calea realizării comuniunii ecclaziale depline. Recunoaștem că oamenii noștri sunt extrem de sensibili la o asemenea propunere.

Drept pentru care, ținem să ne reafirmăm opinia:

a) că anatemele împotriva tuturor sinoadelor și persoanelor vor fi ridicate fără a se menționa numele lor;

b) că ridicarea anatemei împotriva unui sinod sau a unei persoane nu implică acceptarea acelui sinod, sau recunoașterea acelei persoane ca sfântă.

c) că fiecare Biserică sau familie de Biserici poate ridica anatemele în felul în care consideră mai potrivit.

3. În ce privește interpretările istorico-teologice cu privire la insăși cauza diviziunii, ambele noastre familii au ajuns la concluzia că aceasta nu a fost provocată de vreo "înțelegere eronată", ci de deosebirile de formulare ale aceluiași adevăr, agravate de factorii politici și

culturali. În urma acestei înțelegeri comune am respins împreună atât erexia nestoriană, cât și ^{b2}cea eutihiană. Ne-am acceptat reciproc ~~susținut~~ cu înțelegere loialitate aceeași credință apostolică și aceeași învățătură hristologică a Părintilor noștri comuni.

4. Deși recunoaștem necesitatea pomenirii întărițătorilor Bisericilor locale autocefale în liturghiile comune prilejuite de ocazii speciale, ca semn al comuniunii noastre, ținem să subliniem faptul că o Biserică locală nu este obligată să comemoreze sfintii altele Biserici locale.

5. Recunoaștem semnificația oficeriei și proclamării comuniunii noastre într-un act solemn, în contextul Liturghiei euharistice. Totuși, nu suntem de acord cu "lectura solemnă a ^{unui} Act ~~acest~~", aşa cum se propune în Raport. Actul simbolic al restabilirii comuniunii ar putea fi discutat în viitor de către comitet competent, ^{pe măsură ce} ~~ând in vedere că~~ ne apropiem de ~~mare~~ eveniment.

6. Este nevoie de unele clarificări cu privire la a) paragraful 9 al Raportului privind organizarea comună a administrației ~~bisericești~~, b) semnificația Dipticelor în Biserica Ortodoxă din ziua de azi.

Am inceput dialogul teologic dintre cele două familii ale noastre cu speranța arzătoare că vom ajunge într-o zi la consensul deplin, care să ne ducă la restabilirea comuniunii. Călăuziți de Duhul adevărului și unității, am realizat acordul total asupra celei mai dificile probleme de doctrină care ne-a divizat. Acum sarcina noastră permanentă este să completăm edificiul unității pe acest teren comun și solid. Apreciem toate semnalele pozitive din Raport, în această direcție, chemăm la îndepărțarea obstacolelor rămase și ne exprimăm angajamentul față de sarcina urgentă și comună ~~existență~~ ~~ce ne stă înainte~~.

Trad. AO